

טבילת כלים (ב)

פתיחה

בשיעור הקודם עסקנו במספר יסודות של חיוב טבילת כלים. ראינו את מחלוקת הראשונים לגבי מקור החיוב (מהתורה או מדרבנן), ועסקנו בהגדרת המצווה ומשמעותה. בשיעור השבוע נעסוק בשאלה - מהם הכלים עלינו להטביל? נעיין בסוגיית הגמרא ולאורה נבחן שני פרמטרים: 1. החומר שממנו עשוי הכלי. 2. השימוש הפונקציונלי של הכלי. בחלק השני של השיעור נרחיב את הדיון לגבי סוגי כלים שהתחדשו במאה השנים האחרונות (כלי פלסטיק, כלים חשמליים, כלי חד פעמיים ועוד) ונבחן האם ישנה חובה להטבילם.

הגמרא בסוף המסכת מזכירה את התנאים לחיוב טבילת כלים: "מתקיף לה רב ששת: אי הכי, אפי' זוזא דסרבלא נמי! א"ל: **כלי סעודה אמורין בפרשה**. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה: לא שנו אלא בלקוחין וכמעשה שהיה, אבל **שאולין לא**. רב יצחק בר יוסף זבן מנא דמרדא מעובד כוכבים, סבר להטבילה, א"ל ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיא, לדידי מפרשא ליה מיניה דרבי יוחנן: **כלי מתכות אמורין בפרשה**" (ע"ה).

תנאי ראשון לחיוב טבילת כלים הוא שהיהודי יקנה את הכלי מהגוי (כפי שראינו בשיעור הקודם). בנוסף לתנאי בסיסי זה אנו מוצאים בגמרא הגדרה כפולה מהו כלי שחייב בטבילה. התנאי הראשון זה השימוש של הכלי - רק כלי סעודה חייבים בטבילת כלים, כלים שנוגעים באוכל אך אינם כלי סעודה אינם חייבים בטבילה. בנוסף לכך הגמרא קובעת כי התורה דנה בכלי מתכות בלבד בפרשת אלו הכלים שעליהם התורה דנה בפרשת כלי מדין, והגמרא הזכירה שהחיוב הוא כמעשה שהיה (כפי שמבואר בפרשת מטות לאחר המלחמה עם מדיין). מדברי הגמרא עולה שחיוב טבילה שייך בכלי שעשוי ממתכת ששימושם עבור סעודה.

חומר הכלי

הסיבה שכלי מתכת חייבים בטבילה הינו מציאותית - אלו הכלים שהיו במעשה מדיין, ומפרשה זו אנו לומדים את הלכות טבילת כלים. הגמרא דנה לגבי שני סוגים נוספים של כלים:

"אמר רב אשי: תהני **כלי זכוכית**, הואיל וכי נשתברו יש להן תקנה, ככלי מתכות דמו. **קוניא** - פליגי בה רב אחא ורבינא, חד אמר: כתחלתו, וחד אמר: כסופו. והלכתא: כסופו" (שם).

קיים דמיון בין כלי זכוכית וכלי מתכת באפשרות להתיך את שברי הכלי וליצור כלי חדש. הגמרא מביאה מחלוקת לגבי קוניא - כלי חרס שיש לו ציפוי פנימי. מצד החרס הוא פטור מטבילה אך מצד הציפוי הפנימי הוא חייב בטבילה.

הפוסקים כתבו שגם לשיטות שחיוב טבילת כלי מתכת מהתורה, כלי זכוכית חייבים בטבילה רק מדרבנן (למרות שהם חייבים בברכה). החיוב להטביל כלי זכוכית נובע מהדמיון לכלי מתכת והאפשרות ליצור כלי חדש משברי כלי, אך דמיון זה

הינו ברמה של דרבנן. החיוב מהתורה הוא רק על מעשה שהיה, ולכן הוא כולל רק כלי מתכת.

הנושאי כלים על השו"ע כותבים שכלי שיש לו ציפוי זכוכית מבפנים חייב בטבילה, אך ללא ברכה. בפוסקים אנו מוצאים מחלוקת לגבי כלים שעשויים מקרמיקה ומפורצלן - יש שכתבו להטביל ללא ברכה ויש שכתבו שאין צורך להטביל בכלל. השאלה העומדת על הפרק היא האם ניתן להרחיב את החיוב מדרבנן על סוגי כלים נוספים מלבד כלי זכוכית, וכן האם הפרמטר של תיקון הכלי יכול להיות מורחב לכלים נוספים.

הפתחי תשובה מביא את דברי השאלית יעב"ץ שכתב שאין צורך להטביל כלי פורצלן משום שלא ניתן לתקנם:

"עיין בשאלית יעב"ץ ח"א סי' ס"ז שכתב דכלים הבאים ממדינת הים שנקראים פרצלליין ודומין לכלי זכוכית אין צריכין טבילה לפי שידוע שעשייתן מן החול ומן האדמה וכלי מתכות אמורין בפרשה ואע"ג דשיעי טפי לית לן בה דהא כלי זכוכית שיעי טפי מינייהו ואי לא משום דכי נשברו יש להם תקנה להתיכם דמש"ה ככלי מתכות שוינהו היו צריכים טבילה והני לית להו הך תקנתא ע"ש" (סי' ק"ב, סעיף ב).

השימוש בכלי

ראינו כי הגמרא קבעה שרק כלי סעודה חייבים בטבילה. מה נכנס תחת הגדרה זו? ישנם כלים שוודאי לא נכנסים להגדרה זו, אך ישנם כלים רבים שלא ברור האם הם נחשבים ככלי סעודה. האם כלי סעודה כולל כל כלי שנוגע באוכל? האם מדובר על כלי שמגישים לשולחן ולא כלי של בישול? הגדרת כלי סעודה אינה ברורה ובעקבות כך מצאנו מספר דיונים בפוסקים:

"טריפיד"ש ששופטים עליהם קדירות, אינם טעונות טבילה. אבל פדיליא"ש, טעונות טבילה מפני שנותנים עליהם המאכל עצמו.

סכין של שחיטה או סכין שמפשיטין בו, יש מי שאומר שאינו צריך טבילה. הגה: ויש חולקין. וטוב לטובלו בלא ברכה. הברזלים שמתקנים בהם המצות, אינם צריכים טבילה. וכן כיסוי שכופין על הפת לאפותו, אבל כיסוי קדירה צריך טבילה" (שו"ע יו"ד סי' ק"ב סעיף ד-ה).

בסעיף ד השו"ע בוחן האם הכלי נוגע במאכל, אולם לא ברור מדברי השו"ע האם נגיעה של הכלי באוכל הוא תנאי הכרחי או שמדובר בסימן שלא משתמשים בכלי זה כהגשה בסעודה.

בסעיף ה הדיון הוא לגבי סכין השחיטה, והספק נובע מהעובדה שעדיין יש צורך בפעולות רבות על מנת להביא את הבשר לידי אכילה. בעקבות כך, לא ברור עד כמה ניתן למתוח ולהפריד בין הסעודה ופעולת הכלי. הש"ך דן ביחס שבין סכין השחיטה ובין הברזלים שאופים על גבם את המצות לפסח (שהוזכרו בסוף הסימן):

"קשה דבאו"ה כלל נ"ח דין ב' דימה הברזלים לסכין של שחיטה שמפשיטין בו דא"צ טבילה **דכיון דהדבר**

השימוש אינו מהעיקרים של הסעודה אלא להעדפה בעלמא כמו מ"ש האיסור והיתר שם וז"ל אמנם במקומות שרגילין להסיר השרוף מן הלחם כשמוציאין אותן מן התנור באותן הברזל שמתקנין בהן העריבה צריך טבילה וברכה עכ"ל והטעם משום שהוא ראוי לאכילה ולכן אע"ג דאין זה מעיקרי התשמישי סעודה מ"מ צריך טבילה..." (סעיף לה).

קופסאות שימורים ובקבוקי שתיה

כלים רבים בימינו מיועדים לשימוש חד פעמי בזמן קניית המאכל. אמנם יש אנשים ששומרים על כלים אלו, אך רוב האנשים, וכך מטרת המוכר כאשר הוא מייצר את הכלי, שישתמשו בהם לשימוש חד פעמי או של מספר פעמים בודדות. כך לדוגמה השימוש בקופסאות שימורים- רוב האנשים משתמשים עד הפתיחה או עד סיום הקופסה ולא שומרים אותה לשימוש נוסף.

ה'שרידי אש' (ב', כט) דן בתשובה לגבי שימוש בקופסאות שימורים ללא טבילה, ובתחילת דבריו הוא מביא את דיונו של שו"ת 'פרי השדה' לגבי שתיית שכר מבקבוק זכוכית. נצטט משפט מדברי פרי השדה:

"ונראה שאין למנוע משום זה לשתות משקין אלו וכו' ואין אדם רשאי להחמיר בדבר שחזינו שאפילו צדיקים גמורים אינם מקפידים, כיון שהמאכל לא נאסר עכ"פ לשום דעה".

לדעתו, מכיון שהעולם נוהגים להתיר כך יש להכריע להלכה. לאחר הנחה זו יש צורך לעיין ולהביא מקור למנהג העולם. ה'שרידי אש' מביא שני טעמים לכך שאין צורך להטביל קופסאות שימורים ונזכרים בצירוף של עוד שני טעמים שהובאו בשו"ת ציצץ אליעזר (ח, כו):

1. מסתמא אין דעת הקונה לקנות אותם אלא משתמש בהם דרך שאלה ולא דרך קנייה. טעם הדבר שלא ניחא ליה לקנות את הקופסה ובעקבות כך לעבור על איסור היות ולא הטביל את הכלי.
2. אין זמן ראוי לטבילה- לאחר פתיחת הקופסה האדם אינו צריך אותה יותר, ולפני הפתיחה וודאי שלא שייך לטבול.
3. לפני שהקופסאות נפתחו הם לא היו ראויים להיות כלי שהרי הם סתומות מכל הכיוונים. כתוצאה מכך במציאות היהודי הוא זה שמסיים את עשיית הכלי על ידי פתיחתו.
4. כלי שימורים אינם נחשבים כלי סעודה:

"ועוד זאת, דאם נביט על ההשתמשות הכלי, הרי השימוש הוא לא בדרך של כלי סעודה. ול"ד לחביות יין... אבל קופסאות שימורים אינם ראויים לשימוש כזה כלל כל עוד הם סגורים, וגם כשפותחים אותם על פי רוב מוריקים מיד כל המאכל משם שלא יתקלקל, א"כ בכל כה"ג י"ל דכו"ע יודו שלא נחשבים כלל ככלי סעודה וא"צ טבילה..."

כלי פלסטיק וכלים חד פעמיים

דיון דומה לדיון לעיל קיים בנוגע לכלי פלסטיק. כלי פלסטיק הינם כלים שכיחים ביותר היום, אך וודאי שלא היו בימי הגמרא והראשונים. מדובר על תרכוכות סינתטיות של

שמתקנים אותו צריך עדיין תיקון אחר וא"כ כיון דכתב הרב דבסכין של שחיטה יש לטבול בלא ברכה ה"ה הברזלים ונראה דס"ל להרב דהברזלים גרעי טפי שא"א לשמשן למאכל אחר משא"כ סכין של שחיטה שאפשר לשמשו למאכל אחר..." (שם ס"ק יא).

בדברי הש"ך אנו מוצאים שתי הבחנות לגבי הגדרת כלי שמשמשים בו באוכל אך אינו כלי סעודה: 1. האוכל צריך עוד תיקון לאחר השימוש בכלי. 2. האם ניתן להשתמש בכלי למספר שימושים או רק בשימוש שלא סמוך לסעודה.

בהמשך דבריו, הש"ך מביא את שיטת הב"ח שדן בשאלה האם צריך לטבול קולף ירקות:

"ולפי זה מ"ש הב"ח ס"ד דמספריים שגוזזין בה ירק הוי ליה צרכי סעודה... לא נהירא דהא א"א לשמשו למאכל אחר אלא נראה כמ"ש בפרישה דמספרים של ירק א"צ טבילה... ולפי זה ל"ש דהמקדח שמנקבים בו ברזות החביות אין צריך טבילה ודלא כמהר"ל בסוף הלכות טבילה שכתב שצריכין טבילה וכן נוהגים" (שם).

הב"ח סובר שמספריים שגוזזים ירקות (-קולפן) חייבות בטבילה, אך הש"ך חולק על דבריו וכותב שהן קולפן והן פותח קופסאות שימורים או בקבוקי יין אינם חייבים בטבילה.

בעקבות דברי הש"ך, סיכם 'ערוך השולחן' את השאלות שיש לשאול על מנת להחליט אם הכלי חייב בטבילה:

1. האם לאחר השימוש בכלי המאכל מתוקן לאכילה. אם התשובה חיובית אז הכלי חייב בטבילה. אם התשובה שלילית יש לשאול את השאלה השנייה.
2. האם הכלי הכרחי להכנת הסעודה, או שהשימוש בו נובע מצורך הלכתי/הגייני/נוחות או סיבה אחרת. לדוגמה- האם השימוש בקולפן נובע מנוחות ועקרונית היה ניתן להשתמש בסכין, או שלא היה ניתן להשתמש בכלי אחר.

ובלשון 'ערוך השולחן':

"ולכן נלע"ד בכוונת רבותינו דוודאי בתשמיש גמור שהכלי משמש להסעודה אין בה שום הפרש בין שהיא עדיין מחוסרת בישול או אינה מחוסרת ובין שהיא ראויה לתשמיש אחר או אינה ראויה דבכולהו צריך טבילה מדין תורה ובברכה.

אמנם הכלים שאינם מעיקרי צרכי הסעודה כלומר שאינם מעלים ומורידים בעסק הבישול והאפיה אלא שמצד אחר הוצרכנו למלאכה זו, או מפני הדין כמו סכין של שחיטה שא"א לאכול בשר בלי שחיטה או מפני הדרך ארץ כמו סכין של הפשט שאין מדרך ארץ לאכול קודם הפשט וניתוחן הברזלים שמתקנין בהם המצות... שאין זה ג"כ לעיקר צורך הסעודה אלא כדי שלא יעלה בניפוח ובספר איסור והיתר שם חשיב עוד כגון כלי מתכות שמתקנין בהן הקרעפלא"ך והברזל שחותכין בו את המצות וכלי ברזל שמנקרין בו העיסה מן העריבה שכל אלו אינם עיקרים לסעודה ואין צריכים להם כלל וגם בלעדם יתאפה ויתבשל כתקונה לכן א"צ טבילה כיון שעדיין אין ראוי לאכילה ולשתיה כלומר דבשעת הגמר שהמאכל ראוי לאכילה והמשקה לשתיה צריך טבילה כל כלי שמשמשין בה אפילו אם

בעקבות פסיקת הרמב"ם יש אחרונים שרצו ללמוד מדיני טומאה וטהרה לדיני טבילת כלים. ברם, עניין זה טמון במחלוקת גדולה בין האחרונים האם ניתן ללמוד מהלכות טומאה וטהרה לענייננו². גם בעניין זה הפסיקה המקובלת היא כמנהג עם ישראל שאין צורך לטבול את הכלים:

"אם כן מכל שכן בנד"ד, דלא רק שאין משהין בו המאכל, אלא אף אין אופין בו רק פעם אחת... וגם אף אינם מקבלים טומאה, דאפשר לצרף גם שיטת השב יעקב, פשיטא דיש לומר דאין צריך טבילה, אף לכתחילה, ומכל שכן שכבר נהגו כן, וכן עמא דבר שלא לטבול"³

עד כה ראינו שני טעמים לפטור תבניות חד פעמיות מטבילה- 1. נועדו לשימוש חד פעמי. 2. השוואה להלכות טומאה וטהרה. טעם שלישי שהוצע בפוסקים דומה לעקרון שהזכרנו בדיון של כלי פלסטיק. אלומיניום היא סוג של מתכת שלא היה קיים בימי חז"ל ומצאנו שרק כלים המנויים בפרשה בספר במדבר מקבלים טומאה (ראה רש"י ראש השנה יט, ב, ד"ה וחכמים). בעקבות כך כלים אלו לא היו בגזירה ואין בידינו יכולת לגזור עליהם ולחייבם בטבילה.

לפי הטעם השלישי ישנה השלכה גדולה לכל כלי האלומיניום, גם כאלו שאינם חד פעמיים. לפי גישה זו כלים אלו פטורים מטבילה, ואם מטבילם אין לברך עליהם (שו"ת 'שיח נחום' מט).

כלים חשמליים

אחת מהשאלות הנפוצות בעניין טבילת כלים בעת החדשה היא הצורך בטבילת כלים חשמליים. מעבר לשאלה ההלכתית של הגדרת הכלי וסיווגו ההלכתי, ישנה בעיה מציאותית שהכלי ייהרס במגע עם מים. כאשר מים נוגעים במעגל חשמלי, והכלי נשאר רטוב כאשר מנסים להפעילו הדבר יכול לגרום לקצר כך שהמכשיר יתקלקל ואף ניתן להגיע לידי סכנת נפשות. בעקבות כך עולה השאלה האם יש חיוב להטביל כלים חשמליים כדוגמת טוסטר, קומקום חשמלי וכו' או שמא כלים אלו אינם חייבים כלל בטבילה.

בספרות האחרונים אנו מוצאים מספר עצות כיצד ניתן להימנע מכניסה לחיוב טבילה של כלים אלו. בשו"ת מנחת יצחק מציע פתרון פרקטי במספר תשובות:

"שכתבתי שם עצה על ידי מתנה לעכו"ם, ולאחר זמן אם על ידי איזה קלקול שאי אפשר להשתמש בו רק על ידי תיקון ויתקן ישראל שוב אין צריך טבילה..."⁴

(ח"ט פג).

בתשובה זו אנו לא מוצאים גישה עקרונית לשאלה האם יש חיוב לטבול כלים חשמליים אלא גישה פרקטית כיצד ניתן לפתור את הבעיה לחומרה לכל השיטות. העצה הראשונה היא לתת את הכלי במתנה לגוי ולשאול מהגוי. פתרון זה נכון עבור כל כלי, אך במקרה זה העצה היא לעשות זאת הלכה למעשה.

פולמרים, ולכן אין הם נכנסים בצורה פשוטה להגדרה של כלי זכוכית, מתכת או חרס. מצד אחד החומרים שמהם הכלי עשוי שונים לחלוטין מהכלים בימי חז"ל (הדמיון קרוב יותר לכלי חרס), ומאידך ניתן להצביע על תכונות דומות לכלי מתכת וזכוכית כמו האפשרות ההתכה של הכלי ויצירתו מחדש. בעקבות עקרונות אלו עסקו האחרונים בשאלה האם יש חיוב להטביל כלי פלסטיק.

הגישה המקובלת בפוסקים שכלים אלו אינם חייבים בטבילה, ומי שרוצה יכול להטביל ללא ברכה. יסוד הדיון נוגע לעובדה שניתן להתיק את הכלים וליצור מחדש את הכלי. בעקבות כך חלק מהאחרונים כתבו שיש לדמות כלי פלסטיק לכלי זכוכית שחייבים בטבילה מדרבנן:

"לענין טבילת כלי עצם מביא הרב בעל דרכי תשובה בסי' ק"כ בשם שו"ת אהל אברהם סי' כ"ד דאותן כלי עצם שאפשר להתיקן כמו כלי זכוכית צריכין טבילה כמו כלי זכוכית. ואני לא ראיתי אותן בלי עצם, גם יש לדון כיון דכלי זכוכית גזירת חכמים אולי לא גזרו רק על כלי זכוכית ולא על שאר כלים אף דאפשר להתיקן"⁵

(שו"ת מלמד להועיל י"ד מט)

כאמור, הגישה המקובלת בקרב האחרונים היא כסברת ה'מלמד להועיל' בסוף התשובה. לא ניתן לדמות את גזירת כלי זכוכית לכלים נוספים, וכל דבר שחז"ל לא גזרו בימיהם אין אנו רשאים להוסיף ולגזור מחדש. לא מדובר על תוספת לגזירה אלא כדון חדש ולכן מכיוון שמיני כלים אלו לא היו בימי חז"ל ולא נתחייבו בטבילה, אין בידינו לחייבן בכך⁶. בהקשר זה נזכיר שהגמרא הדגישה שחיוב טבילה הוא רק כמעשה שהיה- רק הכלים שהיו במעשה מדין התחייבו בטבילה. סברה זו תקפה גם להמשך הדיונים שמופיעים בשיעור לגבי כל כלי שלא היה בימי התורה וחז"ל.

דיו נוסף שמופיע בדברי האחרונים נוגע לכלי אלומיניום חד פעמיים כדוגמת תבניות חד פעמיות שמבשלים ואופים בהם. כלים אלו לרוב נועדו לשימוש חד פעמי, וכך נוהג רוב העולם. הרמב"ם פוסק, שכלים שנעשו לשימוש חד פעמי אינם מקבלים טומאה:

"העושה כלי קיבול מ"מ הרי זה מקבל טומאה בכל שהוא מן התורה... והוא שיעשה דבר של קיימא שאפשר שיעמוד, כיצד העושה כלי... אבל העושה כלים מן הלפת והאתרוג והדלעת היבשים שחקקן למוד בהן וכל כיוצא בהן, הרי הן טהורין לפי שא"א שיעמדו אלא זמן מועט"⁷

(הלכות כלים פ"ב, הלכה א).

"...וכן הקרן שהוא משתמש בה ומשליכה אינה מקבלת טומאה, ואם חשב עליה מקבלת טומאה" (שם פ"ה, הלכה ז)

בפרק ב הרמב"ם מדבר על סוגי כלים שלא ראויים לעמוד לזמן רב (ירקבו במשך הזמן), דבר שלא נכון לגבי כלי אלומיניום. אולם בפרק ה' הרמב"ם מדבר על כלי שפשוט משתמש בו פעם אחת ולאחר מכן משליך אותו ולכן הוא אינו מקבל טומאה הואיל ולא מחשיבו.

2 בשיעור שעבר הזכרנו שטבילת כלים אינה נובעת מדיני איסור והיתר אלא יש בה עניין של טהרה, אך אין מדובר על דיני טומאה וטהרה הרגילים. בעניין זה נחלקו השב יעקב והגידולי טהרה, ראה- שו"ת מנחת יצחק הלב, חלקת יעקב י"ד מו; אגרות משה י"ד ג, כב-כג; שו"ת שיח נחום מט; במאמרו של ר' אביהוד שוורץ- 'טבילת כלים- טומאה ואיסור', עלון שבות 170.

1 ראה שו"ת חלקת יעקב בקסג; שו"ת יביע אומר י"ד ד, ח. בשו"ת מנחת יצחק ג, עו-עז כתב להטביל ללא ברכה.

פתרון נוסף, כאשר הכלי מתקלקל לתקנו על ידי יהודי וממילא גמר העשייה של הכלי בידי יהודי ואין כלל חיוב טבילה. פתרון דומה מוזכר בספרים נוספים שניתן לפרק מעגל חשמלי קטן של המכשיר ומיד להרכיבו שוב כך שגמר הכלי על ידי יהודי.

כאמור, גישות אלו מציעות גישה פרקטית לעקוף את הבעיה כך שיהיה ניתן להשתמש בכלי ללא טבילתו במים. האגרות משה מציע גישה אחרת לפטור טוסטר מטבילה:

"בדבר הטאסטר לע"ד אין צריך טבילה דהרי איתא בע"ז דף ע"ה ע"ב דכלי סעודה אמורין בפרשה, ולכלי סעודה נחשבו דברים שהוא צורך לסעודה מצד הבשול אף שאין מביאין אותם להשלחן ומקום הסעודה, ודברים שהם מביאין בהם את מיני האוכלין ומשקין להשלחן ומקום הסעודה, אבל הטאסטר שמייבשין שם פת אפוי בטוב וראוי לאכילת כל אדם אין להחשיבו צורך הסעודה בשביל מה שיש שרוצים לייבש הפת שנעים להו קצת יותר מאחר שלא חסר כלום להפת גם בלא זה...

ועיין בחדושי רעק"א בסימן ק"כ סעי' א' שמביא מכנה"ג שהביא מהחכם מהר"י מילידא דחביות שמכניסין בהן יין לקיום א"צ טבילה דדוקא כלי סעודה בעי טבילה ואלו החביות אינן רק כדי להכניס בהם היין לקיום, הרי חזינן שאף שהיין צריכין לכלי מ"מ כיון שאינו סובר שהוא כלי סעודה מאחר דהכלי אינו עושה שינוי בהיין אלא קיום בעלמא לא נחשב בשביל זה כלי סעודה... אין שום טעם להחשיב מעלת יבוש הפת ע"י הטאסטר לתקון וא"צ טבילה כן מסתבר ונראה לע"ד אף בעצם בלא שעת הדחק וכ"ש שיש לסמוך ע"ז בשעת הדחק"

הרב פיינשטיין חוזר להגדרה הבסיסית המופיעה בגמרא שחיוב טבילה שייך רק לגבי כלי סעודה. בתחילת השיעור עסקנו בהגדרת כלי סעודה, והרבה מהכלים החשמליים כדוגמת טוסטר ומערבל מזון אינם נכנסים להגדרה זו. בנוסף לכך כתבו חלק מהאחרונים העירו על כך שהכלי אינו ראוי לשימוש עד שמחברים אותו לחשמל או לסוללות. את פעולה זו עושה היהודי בביתו וניתן להגדיר זאת כגמר מלאכתו בידי ישראל ובתוספת העניין שלא ברור שמדובר בכלי סעודה ניתן להקל ואין כאן חיוב טבילה (שו"ת שיה נחום סימן מט).

* * * * *

כל הזכויות שמורות לשיבת הר עציון, תש"ע
עורך: אביעד ביגנשטוק
* * * * *

בית המדרש הוירטואלי
מיסודו של
The Israel Koschitzky Virtual Beit Midrash
האתר בעברית: <http://www.etzion.org.il/vbm>
האתר באנגלית: <http://www.vbm-torah.org>
* * * * *

משרדי בית המדרש הוירטואלי: 02-9937300 שלוחה 5
דוא"ל: office@etzion.org.il
לביטול רישום לשיעור: <http://etzion.org.il/vbm/>